ROK X

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 1

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 STYCZNIA 1935 ROKU

MIĘDZYNARODOWY DOM CHEMJI

Dn. 30 listopada, 1 i 2 grudnia 1934 odbyła się w Paryżu inauguracja Domu Chemji (Maison de la Chimie). Instytucja ta powstała z inicjatywy, wysuniętej podczas uroczystości stulecia Marcelego Berthelot w r. 1927, w wyniku międzynarodowej konwencji i subskrypcji. W subskrypcji tej uczestniczyła również Polska, zajmując piąte skolei miejsce co do wysokości złożonej sumy, w gronie państw, które poza Francją wzięły udział w budowie Domu Chemji.

W chwili obecnej Dom Chemji jest już faktem dokonanym. Znajduje się w Paryżu, na lewym brzegu Sekwany, przy ul. Św. Dominika, w pobliżu Pałacu Burbońskiego, mieszcząc się w dawnym pałacyku Rochefoucauld d'Estissac, zbudowanym w r. 1708. Środkowa część pałacyku wraz z dziedzińcem została zachowana w niezmienionej formie architektonicznej, boczne zaś skrzydła i oficyny dobudowano z zachowaniem charakteru epoki i właściwych jej proporcyj. Wnętrza natomiast urządzone zostały zgodnie ze współczesnemi wymaganiami budownictwa, postępem techniki i charakterem dnia dzisiejszego. Dom Chemji obejmuje duży zespół audytorjów, sal odczytowych i pokojów konferencyjnych, biura międzynarodowych i niektórych francuskich instytucyj chemicznych; wreszcie część najważniejszą — sale bibljoteczne i hale przeznaczone na zbiór dokumentacji chemicznej.

Myślą bowiem przewodnią przy powstawaniu Domu Chemji było przedewszystkiem zgromadzenie w jednem miejscu międzynarodowej dokumentacji chemicznej. Przyczem pod nazwą dokumentacji rozumieć należy nietylko zbiór książek, broszur, czasopism i innych wydawnictw, lecz również część rękopiśmienną, fotograficzną, kinematograficzną, gramofonową i t. d. Dzięki szerokiemu ujęciu zagadnienia, Międzynarodowe centrum dokumentacji chemicznej, oparte na centrach narodowych we wszystkich krajach współpracujących, staje się poważnym ośrodkiem twórczej pracy naukowej i technicznej. Centrum dokumentacji, mieszczące się w Domu Chemji, przeznaczone jest zarówno do bezpośrednich studjów, jak do udzielania wiadomości korespondencyjnych, przesyłania streszczeń, odbitek fotograficznych, filmów kinematograficznych, płyt gramofonowych i t. d.

Otwarcie Domu Chemji, fakt bezspornie wielkiego znaczenia w międzynarodowem życiu chemicznem, odbyło się w sposób uroczysty. Przedstawiciele piętnastu — nie licząc Francji — państw wzięli udział w inauguracji, która rozpoczęła się w obecności Prezydenta Rzeczypospolitej Francuskiej specjalnem posiedzeniem dn. 1 grudnia r. b. Rząd Polski reprezentowany był przez Pana Ambasadora Alfreda Chłapowskiego; Polskie Towarzystwo Chemiczne, Centralny Związek Przemysłu Polskiego i Związek Przemysłu Chemicznego przez pp.: Dr. Józefa Landau i Inż. Tadeusza Zamoyskiego; Bank Polski — przez p. Radcę Mohla.

Dom Chemji i Centrum dokumentacji chemicznej niezawodnie odegrać może dużą rolę również dla polskiego przemysłu chemicznego. Mamy bowiem obecnie do dyspozycji instytucję, która udzielić powinna źródłowych informacyj, dotyczących dokumentacji każdego interesującego przemysł tematu. Z naszej strony zachęcamy do korzystania z usług tej organizacji, do której powstania przyczynił się również kraj nasz. Wszelkie zapytania o informacje, dokumentacje, wyciągi bibliograficzne i t. p. należy kierować pod adresem „Maison de la Chimie", 28 Rue St. Dominique, Paris.

Jednym z pierwszych przejawów życia tej nowej instytucji było wysłanie przez Dom Chemji telegramu gratulacyjnego do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prof. Ignacego Mościckiego, z okazji 30-lecia Jego działalności naukowej.

CHEMICZNY INSTYTUT BADAWCZY

Chemiczny Instytut Badawczy, którego rola i działalność jest powszechnie znana, liczy wśród swych członków wspierających niewielką bardzo ilość osób fizycznych. Członkowie wspierający rekrutują się raczej spośród różnych osób prawnych i instytucyj. Tymczasem ideą przewodnią założyciela Instytutu, Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Prof. Ignacego Mościckiego, było aby Instytut stał się niejako własnością społeczną, opartą o zespół reprezentujący polski świat techniczny i chemiczny. Dodać należy, że tendencja podwyższenia w tym stanie rzeczy ilości członków wspierających Instytut nie ma bynajmniej na celu powiększenia funduszów Instytutu (dotychczasowe składki osób fizycznych wahają się w granicach 50 — 100 zł. rocznie), chodzi natomiast o poparcie moralne świadczące, że Instytut jest własną organizacją polskich chemików i techników.

Wszyscy pp. dyrektorowie i szefowie działów Zjednoczonych Fabryk Związków Azotowych w Chorzowie i w Mościcach przystąpili już do Instytutu w charakterze członków wspierających. Wydaje się rzeczą wskazaną, aby kierownicy i inżynierowie wszystkich polskich fabryk chemicznych znaleźli się w gronie członków Instytutu, stwierdzając w ten sposób zrozumienie doniosłej roli, jaką Chemiczny Instytut Badawczy ma wyznaczoną w zespole elementów, składających się na trwały gmach przemysłu chemicznego w Polsce.

W tej też myśli rozsyłamy członkom Związku Przemysłu Chemicznego równocześnie z niniejszym numerem „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" odpowiednie deklaracje Chemicznego Instytutu Badawczego.

W celach ewidencyjnych uprzejmie prosimy o łaskawe zawiadomienie nas, którzy pp. dyrektorowie i inżynierowie, pracujący w polskim przemyśle chemicznym, zechcieli przystąpić do Instytutu w charakterze członków wspierających.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Sp. Akc. „Boruta" w Zgierzu przystąpiła do produkcji alfanaftolu w ilościach, pokrywających zgórą zapotrzebowanie rynku wewnętrznego. Betanaftol, oddawna już przez „Borutę" produkowany, również pokrywa zapotrzebowanie wewnętrzne.

Sp. Akc. „Hugohütte" przystąpiła do fabrykacji specjalnych gatunków litoponu, przeznaczonych do produkcji ceraty. W ten sposób wszystkie gatunki litoponu są już obecnie produkowane w kraju.

ZE SPRAW TARYFIKACYJNYCH

Pozycje 393 — 402 taryfy celnej, obejmujące półprodukty organiczne służące do fabrykacji barwników, zawierają w każdej pozycji punkt ostatni, według którego clone są niewymienione oddzielnie półprodukty, należące do danej pozycji taryfy celnej. Ministerstwo Skarbu opracowało obecnie wykaz tych półproduktów organicznych, które są clone według owych ostatnich punktów każdej z pozycyj 393 — 402 z tem, że niewymienione w wykazie półprodukty clone będą według pozycji 490 taryfy celnej, jeżeli oczywiście nie są nigdzie indziej wyraźnie nazwane. Wykaz, który niżej podajemy, nosi Nr. 1 i będzie w miarę potrzeby uzupełniony:

W y k a z Nr. 1.

produktów organicznych i innych oprócz osobno wymienionych" clonych według poz. 393 — 402 taryfy celnej.

poz. 393 p. 2	1)	Chlorotoluol
	2)	Dwuchlorotoluol
poz. 394 p. 4	1)	Nitroksylol
poz. 395 p. 5	1)	Kwasy benzolosulfonowe
	2)	Kwasy toluolosulfonowe
	3)	Kwasy chlorobenzolosulfonowe
	4)	Kwasy nitrobenzolosulfonowe
	5)	Kwasy nitrochlorobenzolosulfonowe
	6)	Kwasy nitronaftalinosulfonowe
	7)	Kwasy dwunitrostylbenodwusulfonowe
	8)	Nitrochlorek benzoilu
poz. 396 p. 3	1)	Benzantron
	2)	Dwuchlorobenzaldehyd
poz. 397 p. p. 12	1)	Kumidyna (o - izopropyloanilina)
	2)	Dwufenyloguanidyna
	3)	Dwutoliloguanidyna
	4)	Merkaptobenztiazol
	5)	Aldolnaftylanina
	6)	Kwasy naftyloaminotrójsulfonowe
	7)	Kwasy benzylo - anilinosulfonowe
	8)	Kwasy fenylonaftylaminosulfonowe
	9)	Kwasy tolilonaftylaminosulfonowe
	10)	Kwasy anilinodwusulfonowe
	11)	Kwasy ksylidynosulfonowe
	12)	Aminobenzaldehyd
	13)	Kwasy benzydyno jedno i dwu-sulfonowe
	14)	Kwasy chlorotoluidynosulfonowe
	15)	Dehydrotiotoluidyna
	16)	Kwasy dehydrotiotolnidynosulfonowe
	17)	Kwasy dwufenyloaminosulfonowe
	18)	Kwasy aminodwufenyloaminosulfonowe
	19)	Kwasy dwuaminodwufenyloaminosulfonowe
	20)	Nitrometylobenzimidazol
	21)	Pochodne dwuazowe związków objętych p. p. 1—10 i 12 pozycji 397.

poz. 398 p. 9
1) Nitroanizol
2) Nitrofenetol
3) Nitrometylometoksybenzol
4) Nitrometoksynaftalina
5) Pirokatechina
6) Kwasy fenolosulfonowe
7) Chlorofenol
8) Chlorokresol
9) Nitrochlorofenol
10) Kwasy chlorooksynaftalino jedno i dwu-sulfonowe
11) Benzonaftol
12) Nitrokresol
13) Kwasy nitrofenolosulfonowe

poz. 399 p. 6
1) Kwasy chloroaminofenolosulfonowe
2) Mocznikowa pochodna kwasu I/2,5 aminonaftolo-7 sulnowego kwasu)
3) Kwasy aminofenylonaftiminoazolooksysulfonowe
4) Nitrobenzylidenoaminofenol
5) Metyloaminofenol
6) Metylaminooksyfenazyna
7) Chloroaminofenol
8) Kwasy dwuaminofenolosulfonowe
9) Kwasy dwuoksydwunaftylaminodwusulfonowe
10) Dwuaminoanizol
11) Etoksybenzydyna
12) Metoksynaftyloamina
13) Fenetydyna
14) Pochodne dwuazowe związków objętych pp. 1—7 i 9 pozycji 399

poz. 400 p. 2
1) Chloropochodne fenylometylopyrazolonu
2) Kwasy sulfonowe chloropochodnych fenylometylopyrazolonu.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zawarty w dniu 14 grudnia b. r. układ handlowy polsko-rumuński ustala roczne kontyngenty na rok 1935 w wymianie towarowej Polski z Rumunją. Układ przewiduje ujęcie całego importu rumuńskiego do Polski przez Polskie Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego.

Na zamrożone należności, powstałe z dotychczasowego wywozu — Rumunja wyda certyfikaty płatnicze, uprawniające do uzyskania przydziału dewiz w pewnym stosunku do jej eksportu do Polski.

Układ kontyngentowy z Polską, który wygasł w dniu 31 grudnia 1934 r. został przedłużony na rok bieżący. Układ zapewnia Z. S. S. R. kontyngenty na ryby, futra, wina, kawior, jabłka, jelita, nici, antracyt i chemikalja, zaś Polsce dostawy na rury wiertnicze i żelazo walcowane.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. Nr. 35 i 35 Informatora Eksportowego).

Austrja.

Projektowane jest wprowadzenie nowej listy towarów, podlegających reglamentacji przywozu. Między innemi nowa lista ma obejmować jedwab sztuczny i niektóre chemikalja.

Wielka Brytanja.

Z dniem 23 listopada 1934 r. zwolniony został od opłaty celnej przywóz krzemu i stopów, zawierających conajmniej 95% krzemu.

Włochy.

Wprowadzenie reglamentacji dewiz. Zakaz importu siarczanu miedzi.

Indje Holenderskie.

Ogłoszona została nowa lista artykułów chemicznych, których przywóz zwolniony został z opłaty celnej. Lista ta jest do przejrzenia w Państwowym Instytucie Eksportowym.

Zwracamy uwagę na zamieszczone w Nr. 36 „Informatora Eksportowego" raporty dotyczące: Zmiany Ustawy clearingowej w Holandji, Ochrony znaków handlowych i patentowych w Palestynie, Zmiany Ustawy o handlu importowym na Łotwie, Zmiany w nowym systemie handlu zagranicznego w Rumunji oraz wskazówek dla polskich firm eksportujących do Zachodniej Europy.

KRONIKA

Dn. 18 grudnia 1934 odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którem wysłuchano sprawozdania p. Inż. Wiktora Sommera z działalności Rady Opiekuńczej Państwowej Szkoły Chemiczno-Przemysłowej, oraz z prac Muzeum Przemysłu i Techniki.

Tegoroczne Targi Brytyjskie odbędą się w Londynie od dn. 18 lutego do 1 marca, wystawa zaś sekcji inżynierskiej i wyrobów żelaznych — w Birmingham, od dn. 20 do 31 maja 1935. Bliższych informacyj udziela i zaproszenia wysyła: British Industries Fair, 35 Old Queen street, London S. W. 1.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 107 z dn. 15 grudnia 1934 r. ukazało się pod poz. 951 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 października 1934 r. w sprawie zakazu przywozu niektórych towarów.

W myśl przepisów Rozporządzenia, wszystkie towary objęte poz. 24 taryfy celnej wraz z uwagami do tejże pozycji, t. j. nasiona i owoce oleiste oprócz osobno wymienionych, są zakazane do przywozu.

W „Monitorze Polskim" Nr. 287 z dnia 14 grudnia 1934 ukazało się pod poz. 395 Rozporządzenie Ministra Skarbu, wyznaczające Urzędy Celne, gdzie może być dokonywane wstępne badanie towarów.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.
Aceton	420.—
Alkohol metylowy techniczny 90%	160.—
„ „ czysty 99%	300.—
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1.53
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1.25
Azotan amonu	100.—
Azotyn sodowy	120.—
Benzol handlowy 90%	92.—
„ czysty	104.—
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13.50
* Boraks	90—100.—
Chlor ciekły	115.—
Chlorek cynku 50° Bé	30.—
*Chlorek wapna bielący	30.06
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22.—
Chlorobenzol	165.—
Chloroform czysty	800.—
„ „pro narcosi"	1.800.—
Eter siarkowy	450.—
Fenol czysty	265.—
Formalina 40%	210.—
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220.—
* „ techniczna 85/88%	160.—
Karbolineum	29.75
Klej kostny	230.—
Klej skórny	250.—
Krezol czysty	128.—
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO_3	95.—
Kwas mrówkowy 80%	235.—
Kwas siarkowy 60° Bé	6.00
„ solny 19°/21° Bé	9.50
„ octowy techn. 30%	85.—
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15.—
„ rogowa 13/14% N	35.—
Naftalin surowy prasowany	28.00
„ czysty w łuskach	52.50
Octan sodu	120.—
„ ołowiu	200.—
Oleina	185.—
Oleum 20%	18.—
Olej lniany	145.—
* Potaż kalcynowany 90/95%	120.—
* Potaż żrący topiony 88/92%	140.—
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8.00
Smoła preparowana	16.50
Saletra amonowa	100.—
Saletra potasowa	130.—
* Saletra sodowa 15,5% N_2	28.10
*Salmjak raf.	120.—
Siarczan amonu	23.70
* Siarczan miedzi	65—75.—
* Siarczek sodu 60/62%	64.—
Soda amonjakalna	22.50
* „ kaustyczna	54.—
Sól glauberska krystaliczna	7.00
Stearyna	170.—
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10.72
Toluol czysty	115.—
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. ± 25% NH_3	60.—
Żelatyna techn.	400.—

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE". Warszawa, Czackiego 14, tel. 5.91-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„Fr. KARPIŃSKI Spółka Akcyjna", Warszawa. Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM", Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 206-80.
Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW" Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW", Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa. Mazowiecka 7, 5.84-30

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa. Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.